POVESTEA LUI FURGA-MURGA

A fost odată, dragii mei și a cui vă are, a fost odată o babă săracă, săracă și avea numai o colibă mică, unde ședea și un copil cu care împărțea bucuria, dar mai mult necazul vieții.

Biata babă lucra ziua la alții, și pe mult și pe puțin, cum se nimerea, și astfel își câștiga de mâncare și țolițe pentru ea și pentru copilașul ei, că altă ce putea stăci[1]; era bucuroasă că poate să și le câștige fără a cerși.

Într-o zi a dat baba copilașului trei bani și i-a zis: na banii ăștia, copile, și te du la pitar să ne cumperi pită, dar ia seama să nu-i pierzi, că atunci nu vom mânca, că alți bani n-avem!

Copilul a luat banii și apoi tot într-un picior fuga la pitar. Pe drum însă află el o grămadă de copii, ce se jucau cu o „rugace"[2], știți de cele cu coarne. Rugacea tot vroia să zboare și copiii nu o lăsau.

Dar copilul babei, fiind milos, zise celorlalți copii: nu chinuiți biata goangă, că nu v-a făcut nimica rău, mai bine dați-mi-o mie că vă dau un ban pe ea.

Și copiii bucuroși îi deteră rugacea și copilul babei o luă frumos, o netezi și o băgă în sân, apoi plecă mai departe către pitar.

Nu merse mult și iată altă grămadă de copii. Copiii prinseră un „hârce"[3] și se jucau cu el. Copilul babei văzând bietul hârce că-i mai mort de ostenit, zise către copii: măi copii, nu chinuiți bietul hârce, că nu v-a făcut nimic, mai bine dați-mi-l mie, că vă dau un ban pe el.

Și copiii bucuroși îl deteră.

Copilul babei luă hârcele, îl netezi de la cap spre coadă

---

[1] *A stăci* - a agonisi.

[2] *răgáce (răgáce)*, s. f. - Rădașcă (*Lucanus cervus*).

[3] șoarece.

și-l băgă și pe el în sân, apoi plecă mai departe.

Pe drum iar află o grămadă de copii care se jucau cu un pui de șarpe. Șarpele tot voia să se bage într-o gaură și copiii nu-l lăsau.

Cum ajunse copilul babei la ei, i se făcu milă de puiul de șarpe și zise copiilor: măi copii, nu chinuiți puiul de șarpe, că nimic rău nu v-a făcut, mai bine dați-mi-l mie, că vă dau un ban pe el!

Copiii se învoiră, primiră banul și copilul babei luă șarpele și-l băgă în sân lângă hârce și lângă rugace. Dar bietului copil milos nu-i mai rămase nici un ban ca să cumpere pită, că îi dase toți pentru lucrurile din sân. N-avea deci la ce să se mai ducă la pitar. Se întoarse acasă la mamă-sa și în loc de pită goli din sân rugacea, hârcele și puiul de șarpe.

Mamă-sa, adică baba, cum văzu bidigăniile aduse, se îngrozi de ele și înțelegând că nu a cumpărat pită îl ocărî rău, ba îl și frecă o țâră.

Copilul însă îi zise:

— Nu mă bate, maică, poate că ne-o prinde bine odată și astea, nu știi!

Apoi copilul luă șarpele, îi dete de mâncare ce biet avea și-l băgă într-o oală, iar hârcele și ruga cea le băgă și pe ele în alte două olcuțe; puse olcuțele pe o scândură a fargașului ce era deasupra ferestrelor și era oară de oară la ele să vadă ce fac, cum trăiesc și cum dorm.

Ziua când era cald, le scotea la soare, își trăgea bucătura de la gură, ca să le dea lor și le învăța să asculte de vorbele lui. Când striga el:

Da! rugace, gace,
Vin să-ți dau pogace[4]*,*

ruga cea ieșea din olcuță, întindea labele cele ca foarfecele și copilul îi da pogace, ori mălai ce avea el și

---

[4] *Pogace* - azimă de grâu, coaptă în spuza din vatră.

ruga cea mânca și-i juca ca o păpușă. Copilul nu mai putea de fălos. Ba de la o vreme și mamă-sa se împrieteni cu ele și râdea și ea când le vedea pe toate jucând și făcând exițârul ca cătanele.

La hârce striga copilul așa:

D-auzi, hârce micucele,
Vin de mâncă jumerele.

Și hârcele pe loc se suia cu piciorușele dinainte pe dunga olcuței, se scărpina cu ele pe la bot și

Sucea mustăcioare
Și-aștepta-mbucăturioare.

Și copilu-i sălta inima văzând cum mănâncă „vitișoarele" lui și le mergea bine. Pe șarpe îl dezmierda copilul așa:

Vin, șarpe balaur,
Cu solzii de aur,
Vino pân' la mine,
Să mă joc cu tine.

Și puiul de șarpe, cum auzea glasul copilului, șuiera una și ieșea cu capul afară, iar limbile și le ascuțea către copil în semn de bucurie.

Copilul îi da de mâncare și apoi se juca cu el. După ce crescură toate vitișoarele lui, cum le zicea el, mai mari, le striga numai și ele ieșeau din olcuțe, veneau la copil și el se juca cu ele, cum se joacă un copil cu alți ortaci de-ai lui.

De la o vreme șarpele crescu așa de mare, că nu mai încăpea în olcuță, și copilul îl băgă într-un ciubăr și mai apoi, după ce tot creștea ca din apă, îl băgă într-o cadă mare.

Și copilul sălta de bucurie când îl vedea mare și șuierând ca un voinic, de se cutremura coliba.

Baba, mama copilului, se împrietenise și ea cu bidigănile astea așa de mult, că acum parcă nu se simțea așa săracă ca mai-nainte și nu strica voia copilului nici pentru toată lumea. De mergea copilul undeva, mamă-sa grijea de vitișoare și le hrănea și le scotea la soare să se joace și-i era și ei inima la loc, văzând că acum nu e așa singură, așa părăsită de toată lumea ca pân' aci. Și copilul când venea o întreba:

— Măicuțo, ai dat la vitișoare de mâncare?

— Am dat, puiul maichii!

— Le-ai scos la soare?

— Le-am scos, maichii!

Și copilul îi sărea în grumaz și o săruta, iar mamă-sa îl netezea pe cap, se uita țintă în ochii lui, apoi îl săruta și i se părea să-l mănânce, de bucurie. I se părea că așa copil ca ea n-are nime în toată lumea și nu l-ar da nici să-i fi dat cineva un colț de țară. Așa trăiră multă vreme fericiți.

Dar într-o zi șarpele începu a șuiera mai tare ca de obicei și copilul îndată se duse la el și-l întrebă:

— Dar ce-ți lipsește, dragul meu? Au nu ți-am dat toate îndeajuns câte ți-au lipsit?

— Ba mi-ai dat, stăpâne, mi-ai dat toate îndeajuns și-ți mulțumesc, numai mi-a venit și mie dor de tata, de mama și de frații mei, că de mult nu i-am văzut, și apoi mi-a venit și mie vremea, stăpâne, să mă însor și în țara mea e mireasa mea. Te rog dară, dă-mi voie și slobozenie ca să merg acasă!

— Te slobod, puiul meu, răspunse copilul, deși fără tine aș fi cu o bucurie mai puțin, dar nu voiesc să-ți stric voia…

Atunci șarpele îi zise:

— Bine, stăpâne, îți mulțumesc, dar te rog să mergi cu mine, că uite mi-e urât singur și eu vreau ca tata și mama să-ți răsplătească marea binefacere ce mi-ai făcut!

Și copilul îi zise:

— Bine, puiul meu, merg, cum să te las singur cale așa departe. Așteaptă numai.

Și copilul se duse la maică-sa și-i spuse gândul său, rugând-o să-i facă o turtă pentru drum și să-i gate traista.

Mamă-sa, când îl auzi vorbind așa, se întristă mult și-l rugă să nu plece pe o așa cale lungă și primejdioasă și pe ea să o lase acum la bătrânețe singură numai cu dorul.

Dar copilul îi zise: măicuțo, rămâi dumneata cu celelalte vitișoare și îngrijește de ele până vin eu, că eu mă grăbesc și nu zăbovesc și când voi veni, bine de noi va fi; eu acum trebuie să plec, că nu pot lăsa puiul nostru singur.

Apoi copilul, sărutând mâna mamei sale, luă traista la grumaz, bâta în mână și cu șarpele după el plecă la drum, iar biata mamă rămase singură cu ochii uzi de lacrimi și cu inima zdrobită, și îi petrecu în zare până picură de nu-i mai văzu.

Și se duse copilul cu șarpele după el, se duse trei zile de vară din zi până-n seară, și apoi alte trei zile și mai treizeci și trei, până ajunseră la marginea unei păduri. Acolo odihniră la umbra unui copac mare. Copilul scoase mâncarea din traistă, mâncă el și dădu și șarpelui, apoi băură apă dintr-un izvor și se întinseră să tragă un puiuț de somn. După ce se treziră, iar apucară drumul lung prin pădure, până ajunse la cealaltă margine a ei.

Aci zise șarpele către copil:

— Stăpâne, acuși ajungem la o apă mare și dacă o vom trece și aceea, am ajuns în țara mea; de aci nu e departe casa părinților mei. Când vom ajunge acasă însăși mă vor vedea părinții, ei de bucurie te vor înghiți, dar tu să nu te sperii, că iar te vor lepăda înapoi, mai frumos și mai voinic de cum ești. Și apoi când te vor întreba că ce ceri pentru că ai îngrijit, de mine, tu să nu ceri altă, nici aur, nici argint, ci să ceri „mărgeaua” de după măseaua tatei, că aceea e fermecată și cu ea poți face ce voiești și ce gândești, numai să sufli peste ea de trei ori.

Atunci șarpele se scutură o dată și dintre solzii lui ieșiră aripi și zise copilului:

— Stăpâne, suie-te pe mine!

Și copilul se sui pe el și șarpele zbură cu el și trecură apa ca fulgerul până de cealaltă parte. Acum erau în țara șerpilor. Pe unde mergeau și se întorceau, numai de șerpi dau, dar nici unul nu era frumos și voinic ca puiul copilului. Pe la amiază ajunseră la curțile împăratului șerpilor, că puiul copilului era chiar copilul împăratului șerpilor.

Cum îl văzură ei pe copilul lor intrând pe poartă, îi săriră înainte, îl îmbrățișară și-l sărutară, apoi îl întrebară că ce a pățit și cum a ajuns aci.

Șarpele le arătă pe copil, spunând că el este mântuitorul lui.

Atunci împăratul șerpilor de bucurie îl înghiți pe copil, dar iar îl scoase afară mai frumos de cum fusese. Apoi îl înghiți împărăteasa șerpilor și iar îl scoase afară mai frumos de cum fusese.

După aceea împăratul șerpilor îl întrebă pe copil:

— Măi voinice, ce ceri tu pentru binefacerea ce mi-ai făcut, păstrându-mi și aducându-mi aici copilul meu, ce-l credeam pierdut?

— Ce să cer? - răspunse copilul - că aur și argint nu pot duce, că e greu și calea e departe, dar dacă vrei ca totuși să-mi faci un bine, să te pomenesc, dă-mi mărgeaua de după măseaua ta și voi fi îndestulat!

Și cum auzi șarpele ce cere copilul, se mânie și înghiți copilul și nu mai vru să-l lepede afară.

Atunci puiul de șarpe se rugă cu lacrimi în ochi de tatăl său, ca să-l scoată afară și să-i împlinească dorința, că fără copil nici ei n-ar avea pe copilul lor. Și se îndură împăratul șerpilor și-l lepădă pe copil afară și mai frumos de cum fusese și, dându-i și mărgeaua cerută, îl lăsă să se ducă.

Puiul de șarpe merse cu el și-l trecu apa până dincolo, apoi sărutându-se se despărțiră. Puiul de șarpe se întoarse la tatăl său, iar copilul luă drumul înapoi pe unde venise.

Când ajunse la marginea pădurii, unde odihnise mai înainte, voi să cerce puterea mărgelei, de-i așa cum spusese puiul de șarpe, și gândi să se facă o casă mare

plină de tot felul de bunătăți și... minune mare, toate se făcură pe loc și așa cum dorea el.

Și copilul se puse după masă, mâncă și se ospătă și plecă iar la drum lăsând casa așa și pentru alții, ce s-or fi abătând pe acolo.

Și copilul, după multe zile, ajunse acasă și află pe mamă-sa supărată și cântându-se după el, ca după un mort.

Dar cum își văzu odorul venind mai frumos de cum fusese, jalea i se schimbă în bucurie, îl sărută și-l dezmierdă și iar era fericită știindu-l aproape de ea. Într-o zi, ce-i pică copilului în gând, zise către mamă-sa:

— Măicuță, e greu să fii singur în lume, că trebuie multe făcute și dumneata ești bătrână și slabă și nu le poți face. Eu unul singur ce pot face? Că nu-i unul ca doi și nici doi ca trei. Deci, măicuță, uite ce m-am gândit eu, să te mai scap de la necaz: adă-ți dumitale o noră în casă, și mie o muiere cuminte și harnică, că destul ne-am necăjit noi până acum singuri! Ce zici, măicuță? Fi-o bine?

— Bine, maichii, bine, dar mă tem că noi cum ni-s săraci, nime nu ne-o da fata, că uite nici casă nu avem și știi

Cum e la omul sărac,
Nime nu-i face pe plac.

Din sat de la noi, nime nu ne-o da fata, ci să mergem poate într-alt sat unde nu ne cunosc așa de-aproape.

— Că nici nu te mân eu, măicuță, în pețit în sat, că mie nici o fată din sat nu-mi place, ci te îmbracă frumos și să te duci chiar la împăratul să-i ceri fata pentru mine!

— Aoleu! maichii! dar smintit ești, ori ce alta poate să fie pe capul tău; dar cum cutezi tu să și gândești la așa ceva? Tu, care ești cel mai sărac din sat, tu, un zdrențăros, cu o babă ca vai de mine. Doamne, apără-mă, copile, că-mi fac cruce cu mâna stângă, dar ce gânduri te bat! Iacă m-oi duce eu colea în satul vecin la un om de seama noastră, dar nu să te înalți în nori unde nu e de noi, că vom cădea

de toți neom sparge!

— Ba, maică, nu vom cădea, eu știu ce știu, maică. Dumneata ai să te duci chiar la împăratul și să-i ceri fata, și de ți-o dă, că eu am putere mai mare ca el, și ca să vezi, maică, și să mă crezi, iacă doresc ca dumneata să ai haine frumoase, ca muierea chinezului[5] de la noi, să te îmbraci cu ele și să pleci numaidecât în pețite!

Și copilul babei, zicând astea, suflă peste mărgea de trei ori, și pe loc veni în mijlocul colibei o masă încărcată cu mâncări și băuturi alese și o ladă îndesată de haine frumoase, cu poale curate, cu papuci cu copcii, cu mărămi de mătase, cu pieptar, cu oglinduțe, cu mărgele și zghiordane cu salbă la grumaz, cu oprege[6] și catrințe, țesute numai cu fir și ibrișin[7], cu pui și perți de-ți fugeau ochii de pe ele.

Și se minună baba de lucrurile astea și parcă visa, așa i se făcea pe dinaintea ochilor. Și mâncară ei din masa încărcată de bunătăți și se îmbrăcă baba frumos ca o nevastă tânără și se uită în oglindă să vadă cum i se șade, că așa haine nu îmbrăcase ea niciodată; numai salba de la grumaz și de pe cap și zghiordanele nu le luă, că erau prea din cale afară frumoase și ea era prea bătrână pentru ele și nu se potriveau.

Și apoi iar se uită baba în oglinda ce o aflase în puiul lăzii și se miră și ea de norocul ce dase peste dânsa.

Și plecă baba în pețite la împăratul, dar tot parcă un ghimpe îi sta pe inimă, și când se apropie de palatul împăratului i se muiară picioarele, inima începu a i se bate cu putere și de nu afla la poartă un scaun să se odihnească, ar fi căzut de pe picioare, așa slăbeață o cuprinsese. Nici nu îndrăzni să se bage înăuntru și stete

---

[5] *Chinez* - primar.

[6] *Opreg* - un fel de fotă.

[7] Fir de ață albă sau colorată, răsucită, din bumbac sau din mătase, înfășurat pe un sul subțire de carton și întrebuințat la cusut, la brodat sau la împletit.

acolo afară până înnoptă.

Atunci se duse la casa cu turn, unde ședea împăratul, că acolo văzu lumină înăuntru și strigă la fereastră:

— Înălțate împărate, am venit să-mi dai fata după feciorul meu!

Și zicând acestea o luă tot de-a fuga către casă. Împăratul auzi vorbele babei, deschise fereastra să vadă cine strigă, dar nu văzu pe nimeni și i se păru că nu strigase aievea nimenea, ci lui numai i se păruse așa.

A doua noapte iar veni baba și strigă la fereastra împăratului:

— Înălțate împărate, să-mi dai fata după feciorul meu, și iar o luă la picior.

Împăratul auzise acuma bine, nu ca în noaptea trecută, ba auzise chiar și fata lui și deschiseră ferestrele, dar fiind întuneric nu văzură pe nime, căci baba o ștersese ca fulgerul, că de frică ce nu face omul!

Atunci împăratul, care acuma cunoscuse aievea că strigase cineva, puse păzitori, ca să străjuiască și să prindă pe cel ce va mai striga la ferestrele sale, sau se va apropia de ele.

A treia noapte iar veni baba, că nu avea pace de copil, și strigă la fereastră:

— Înălțate împărate, să-mi dai fata după feciorul meu!

Atunci păzitorii care stau la pază în ascunzișurile lor, puseră mâna pe ea și pe sus o duseră înaintea împăratului. Când o văzu, împăratul îi zise:

— Vai! Babă slabă, dar cine ești și ce vrei? Și ce mă neliniștești noaptea strigând pe la ferestrele mele?

— Să trăiești, înălțate împărate, zise baba, m-a trimis copilul meu în pețit la fata măriei tale, dar eu nu am îndrăznit să mă arăt pe față, că mi-s babă slabă, iar măria ta o față luminată.

— Bine, babo! Eu am o fată de măritat, iar tu precum zici ai fecior de însurat; e lung drumul de suit de la tine până la mine, dar vom vedea de va fi vrednic de fata mea. Să-ți

trimiți dară feciorul aici, să-l văd și eu și fata și, de-i va plăcea, ne-om încuscri, iar de nu, va plăti cu capul său cutezarea sa!

Și ieși biata babă din casele împăratului, și cuvintele din urmă „va plăti cu capul său cutezarea sa” nu-i mai ieșeau din urechi.

„O să rămân fără fecior, își zise baba în sine; știu că împăratul își va căuta un ginere din neam mare, și copilașul meu, frumușel ca un inel, o să piară în furci ca un făcător de rele. Voi stărui pe lângă el, să se lase de ăst gând afurisit. Ne-om alege noi o fată de postavul nostru și vom trăi cum vom putea ca toți oamenii săraci”.

Cu gândul acesta ajunse baba acasă. Feciorul îi ieși înainte și o întrebă:

— Ai fost, măicuțo? Ce a zis împăratul?

— Ce să zică, puiule! Mă tem că nu vei păți bine. A zis împăratul să mergi să te vadă și, de-i vei plăcea și lui și fetei, bine, de nu, vei plăti cu capul cutezarea ta; iu! maichi! Parcă un fior rece îmi trece prin inimă; lasă-te, țuce-l maica, lasă-te de gândul ăsta, că merge maica colea în satul de după deal, la moșu Stanimir și-ți pețește fata lui, că e de pănura[8] noastră; o să trăiești bine, că-i fată bună și frumoasă; nu te duce cu gândul așa sus, țuce-te maica, puiul maichii, că mă tem că o fi rău de tine. De mine mă las, căci și așa îs bătrână acuși de muche, numai mi-e jale de tinerețile tale să pieri în furci ca un făcător de rele. Ascultă pe măicuța ta, numai acuma, numai o dată…

Dar feciorul îi zise:

— Măicuță, nu te teme, nu avea frică de mine, mie altă fată nu-mi trebuie, ci numai fata împăratului; eu îs vrednic de ea, vei vedea acuși că, o să fiu ginerele împăratului; nu te tângui pentru mine, eu știu ce știu eu și bine are să fie!

— Numai mie mi-i frică și mi-i jale după tine! - răspunse baba.

Și copilul se îmbrăcă frumos, își luă mărgeaua, sărută

---

[8] *Pănură* - soi, seamă.

mâna mamei sale și plecă la împăratul. Cum ajunse acolo, împăratul îl întrebă:

— Cum te cheamă, voinice?

Copilul răspunse:

— Furga-Murga, măria ta!

— Dar ce ai învățat tu? Ce știi? îl întrebă din nou împăratul.

— Știu toate - răspunse copilul - de ce mă cauți îs vrednic. Poruncește măria ta, și eu pe loc ți-oi împlini toate voile!

— Vom vedea, zise împăratul. O fată de împărat nu se poate căpăta așa ușor, și să știi că atunci o vei avea, când vei face până dimineață case ca ale mele peste drum, ca să nu-i fie urât fetei mele: altfel să știi că de furci vei avea parte.

— Bine - zise copilul - și împăratul îl băgă într-o casă mare și puse slugile ca să-l ospăteze bine cu ce-i poftește inima. Copilul era vesel, că știa că la el toate-s cu putință.

Când fu colea către ziuă se pomeni copilul din somn, suflă peste mărgeauă de trei ori, gândind să se facă peste drum case ca ale împăratului și toate se făcură așa cum poftea el.

Dimineața o slujnică văzu mai înainte casele și alergă la împăratul să-i spună minunea. Împăratul cum o auzi vorbind, ceea ce el nu credea, îi trase o palmă așa de pipărată, că slujnica căzu jos moartă.

Se spăimântă și împăratul de fapta sa și deschise fereastra să vadă de e așa cum zisese slujnica.

Când colo, era așa, adevărul curat. Casele de peste drum străluceau în lumina soarelui, mai mândru decât casele sale, și se minună împăratul și-i păru rău că omorâse slujnica.

Deci puse de-l chemă pe Furga-Murga și-i zise:

— Voinice, văd că ai putere mare, dar să știi că nici acum nu-ți pot da fata mea de muiere, până nu învii pe slujnica mea ce a murit, căci moarte cu nuntă cine a văzut,

și până nu vei face de la casele mele până la ale tale două poduri, unul de aur și altul de argint, ca să meargă fata mea pe ele de la mine până la tine. Și minunile astea să mi le faci până dimineață, altfel nu-i bine de tine!

Și iar puse să ospăteze pe Furga-Murga cu bere și mâncare ca pe un împărat.

Când fu colea de către ziuă, copilul iar suflă peste mărgea și dori să fie cum zisese împăratul, și iată că se făcură podurile, unul de aur și altul de argint, ce împreunau casele unele cu altele, iar slujnica se pomeni ca dintr-un somn greu, se frecă la ochi și spuse că a visat un vis foarte frumos.

Cică a fost într-o grădină mare, plină de cărări drepte și largi. Pe de o parte și de alta a drumului erau flori frumoase de toate culorile, pomi roditori, iarbă verde, fântâni ce aruncau apă în formă de raze drept în sus, din care se stropeau florile și pomii și iarba verde. Pomii erau înfloriți și o mulțime de păsări zburau printre crengile lor și cântau cântece frumoase; și o mulțime de albine zbârnâiau încoace și încolo prin florile pomilor și era așa de bine și așa de dulce traiul pe acolo, că acum îi pare rău că s-a pomenit...

Și un împărat mare cu împărăteasa se prepurtau pe acolo ținându-se de mână și, încotro priveau, toți li se închinau lor și îi ascultau.

Și un soare luminos încălzea lumea pe acolo și oamenii ce erau pe-acolo ședeau la umbra pomilor pe scaune de aur și se desfătau în mirosul florilor, în cântecul păsărilor, în ciripitul rândunelelor, în zbârnâitul albinelor, în murmurul apelor... Și era așa mândrețe pe acolo cum ochiul omului așa ceva nu a văzut, cu mintea sa nu poate cuprinde și nici cu vorbe nu se poate spune.

„Și-mi pare rău, de o mie de ori rău, că m-ați pomenit și nu m-ați lăsat să trăiesc veșnic în acest vis al meu, în acest rai de fericire”.

Așa vorbi servitoarea după ce se pomeni, adică învie. Și

dimineața, cum se crăpă de ziuă, împăratul se pomeni și deschise fereastra să vadă făcut-a copilul cum poruncise el? Și dacă le văzu toate făcute așa cum dorise el, mult se minună și alergă la slujnică să vadă înviat-a? Și dacă o văzu, ba și auzi visul ei, pe loc chemă pe Furga-Murga la sine și-i zise:

— Auzi, voinice, mai ai să-mi împlinești o dorință, cea din urmă, și de o vei împlini și aceasta vei fi ginerele meu, de nu, ești fiul morții!

— Și care va fi aceea? întrebă Furga-Murga.

— Un lucru mare, răspunse împăratul. Să-ți spună slujnica visul ei ce a visat până a fost adormită și visul ei să-l faci tu aievea.

Și slujnica începu a-și spune visul și Furga-Murga o ascultă până la capăt și apoi zise:

—Înălțate împărate, la mare grijă mă bagi; eu voi cerca și se poate să-l fac aievea...

Și împăratul își căută de treburi, iar Furga-Murga merse și el să-și petreacă până dimineața viitoare, când era cea din urmă cercare a sa.

Slugi și slujnice aveau să-l servească cu ce poftea el, mai ales acum când împăratul și toți ai curții văzură că Furga-Murga nu e om de rând, ci un vrăjitor iscusit, sau un om de pe altă lume, care știe face minuni.

Dimineața viitoare, care fu mirarea tuturor, când lângă curțile împăratului se ridicaseră niște grădini frumoase întocmai ca cele visate de slujnica împăratului. Și era așa mândrețe în ele, ca și care nu se mai poate închipui. Și văzu toate acestea împăratul și mult se minună și zise lui Furga-Murga:

— Cu adevărat, voinice, mare meșter ești, dar slujnica mea visase că era pe-acolo și un împărat ce se prepurta cu împărăteasa de mână și toți li se închinau și îi ascultau; unde e acela?

— Înălțate împărate, răspunse Furga-Murga, acela sunt eu și împărăteasa e fata ta, soția mea.

— Așa să fie! zise împăratul, tu ești vrednic de a-mi fi ginere!

Apoi cunună pe fiica sa cu Furga-Murga și făcură o nuntă, Doamne, numașa. La nuntă veni și mama lui Furga-Murga, care nu mai înceta sărutându-și nora și feciorul și simțindu-se cea mai fericită femeie de pe pământ. Că așa și era și i se și cădea așa să fie.

Și trăiră fericiți Furga-Murga cu soția sa, o vreme lungă, dar știți cum e în lume:

După nor vine senin,
După dulceață venin.

Așa și traiul lor fericit începu să se schimbe îndată ce Furga-Murga află că soția sa, înainte de a se cununa cu el, avusese drăguț pe un arap, copil de împărat și el, dar urât, slutul lumii, negru și buzat, bun de înțărcat copii mici cu el. Și fata împăratului prinsese dragoste cu el și urât așa, că ajunsese la vârsta aia și apoi știți dumneavoastră că:

Dragostea cea de demult
Nu prea poți ca s-o mai uiți.

Așa fu și aici. Cu toate că Furga-Murga era un voinic zdravăn și frumos și câte minunății făcuse, dar închinata de fată nu putu uita pe arap și o dată când veni arapul pe la ei, fără ca Furga-Murga să știe și dându-și în vorbă cu fata, o rugă să-i spună și ei în ce stă puterea bărbatului ei, de face toate câte le voiește. Fata îi zise că nici ea nu știe, că nu vrusese să-i spună nici ei taina, de câte ori îl rugase. Dar arapul naibii nu se puse jos, ci atâta stărui pe lângă fată, iar fata pe lângă Furga-Murga până aflară secretul și rostul lui Furga-Murga.

Atâta îi trebui arapului. El înduplecă pe fată să fure mărgeaua bărbatului ei și să i-o dea lui.

Și fata, proastă, cum dormea într-o zi bărbatul ei, îi luă

frumușel mărgeaua și i-o dete arapului, drăguțului ei.

Arapul de loc suflă peste ea și cugetă ca să se mute casele și grădinile lui Furga-Murga în ostrovul mării, și el cu drăguța sa să fie acolo. Și se făcură toate așa.

Și bietul Furga-Murga, când se pomeni, se văzu iar în coliba lui și i se păru că visase, dar pe loc își aduse aminte că totuși nu e vis, ci e lucru aievea. Își căută mărgeaua, dar nu o găsi. Acum pricepu el că muierea îl înșelase, dar era prea târziu și începu și el a se întrista și a se gândi că ce e de făcut. Văzându-l așa de îngândurat rugacea și hârcele îi ziseră:

— Stăpâne, de mult nu te-am văzut noi așa întristat ca acum! Ce poate fi? Spune-ne și nouă, doar de vom putea și noi ajuta ceva, cum îngrijești tu de noi de-atâta vreme!

Și Furga-Murga le spuse necazul ce-l paște, și-i ziseră rugacea și hârcele:

— Las pe noi, stăpâne, că dăm noi de ea!

Și se luară la drum așa, mereuț, mai pe jos, mai pe sus, tot pe urma fugarilor, până ajunseră la mare. Aci, șoarecele încălecă pe rugace și rugacea zbură cu el și-l trecu în ostrov, la casele arapului. Aci, șoarecele începu a roade ușă după ușă, până își făcu loc în soba[9] unde dormea fata împăratului cu arapul. Aci, se sui la ei în pat, dar mărgeaua era legată la cheutoarea arapului și fata era cu capul baș pe ea. Atunci hârcele o mușcă oleacă de frunte, fata se scărpină și se suci cu capul în altă parte; atunci hârcele roase cheutoarea, luă mărgeaua în gură și ieși afară. Iar rugacea care și ea s-a fost băgat înăuntru, pe urma hârcelui, se sui în pat la ei și-i mânji și-i morceli cu baliga ei pe obraz și pe la gură și lăsându-i astfel batjocoriți, ieși și plecă cu hârcele la drum. Ajungând la apă, iar se sui hârcele călare pe rugace și trecură la țărmurile dimpotrivă.

Dar zburând ei așa peste apă, începu rugacea a spune hârcelui ce batjocură făcu ea cu fata și cu arapul și

[9] *Sobă* - odaie de locuit.

începură amândoi să râdă cu chihote. Dar hârcele care ducea mărgeaua, râzând, uită de ea și mărgeaua pică din gură-i în mare și văzu bine pân' o înghiți un pește mare, care pieri cu ea în adânc. Bietul hârce și biata rugace, săracii de ei, cât se necăjiră ei văzând nădejdea lor înghițită de pește; după ce ajunseră la țărmure începură a plânge ca doi copii mici.

Și veni la ei împăratul peștilor și văzându-i plângând i se făcu milă de ei și-i întrebă de ce plâng. Ei spuseră totul cum se întâmplase. Atunci zise împăratul peștilor: nu plângeți, că pe loc vă voi da eu mărgeaua.

Și porunci la toți peștii din mare, că acela care a înghițit-o pe loc s-o aducă.

Și nu fu nici cât ai scăpăra în cremene o dată și veni un pește cu mărgeaua în gură și o dete împăratului peștilor, iar acesta o dădu hârcelui.

Mare bucurie simțiră ei acum; mulțumiră împăratului peștilor și plecară iar la drum, râzând și hurezând ca doi voinici. Nu peste mult ajunseră la stăpânul lor și-i deteră mărgeaua, spunându-i toată întâmplarea. Furga-Murga, cum își văzu iar mărgeaua, mulțumi vitișoarelor sale ce i-o aduseseră, și pe loc dori ca să vină arapul cu drăguța lui călare pe doi măgari. Și iată-i că veniră rușinați ca vai de ei, că toată lumea îi scuipa și îi batjocorea. Atunci Furga-Murga îi legă pe amândoi de coadele măgarilor și puse servitorii să-i alerge prin cetate și să-i bată, până nu se alese nimic de ei. Apoi Furga-Murga se însură din nou cu altă fată de crai. Și murind socrul său, îi urmă lui în domnie, și fu împărat bun și cu dreptate și toți erau îndestulați cu el.

Și de nu va fi murit cumva - că-i cam mult de atunci - și acum trăiește. Iar eu mă suii

Pe-un cal murg înșeuat
Și plecai prin Banat,
Povești să mai adun
Și să vă mai spun.

Dumneavoastră să trăiți
Mai multe să auziți,
Dar și eu să trăiesc
Să le povestesc.

G. Cătana, *Povesti populare din Banat culese din gura poporului de...*, partea 1, Brașov, 1908, p. 80-93